

CALAIX DE SASTRE: UNES NOTES SOBRE EL SEGLE XIX.

per *Esteve Mestre i Roigé*

M'he endinsat diverses vegades en la vida de les nostres terres al segle XIX i sempre n'he sortit literalment amb la cua entre cames.

És un segle de grans contrastos. Per un costat tota la plana viu el fenomen de les guerres: la del Francès i moltes guerres civils, absolutistes contra liberals, tres guerres carlines, la proclamació de la I República, una guerra d'idees... Per l'altre el nostre país es veu castigat per sequeres, fams, pestes que delmen la població... Però també les grans fortunes del país realitzen un somni de segles: deixem de ser vassalls dels senyors, la portada del reg, mitjançant el canal d'Urgell a les estepes de la plana i la implicació d'aquestes fortunes catalanes en crear noves societats a la plana amb exemples com el Castell del Remei, la Torre del Capità, Sant Jordi Malé, fer arribar el ferrocarril –amb tots els projectes fallits–, introducció de nous cultius, per acabar el segle amb els enfrontaments entre el país i la casa canal.

Massa coses a lligar, massa fets per encaixar.

En aquest article, amb alguns exemples, tractaré de reflectir la vida que es va portar a la nostra plana al llarg d'aquests anys.

UNES NOTES SOBRE LA GUERRA DEL FRANCÈS

Informacions del *Diario de Mallorca* del 13 d'octubre de 1812 i de *El Conciso de Cadiz* de 5 de novembre de 1812

El 2 d'octubre de 1812, el Baró d'Eroles informava que en una trobada entre els tropes formades per quatre batallons de Tarragona, gent de Cardona i Manresa i cavalleria formada per 60 genets catalans derrotaren una part de la guarnició francesa en una batalla que es va produir davant d'Arbeca. Fou una carnisseria.

Els soldats es venjaren de la mort del batlle i regidor d'Alòs, manat pel cap de la guarnició francesa de Lleida. No van poder matar els 175 francesos que es van rendir.

Dies més tard, el cap de les tropes a Catalunya, Luis Lacy, li recriminava que no s'hagués passat a la baioneta els 175 francesos, ja que la guarnició de Lleida, pels seus nombrosos crims i el tracte que tenen amb la població civil, no té quarter. Se l'avisava que no torni a perdonar la vida de cap soldat francès.

Les tropes franceses havien agafat notorietat amb els seus crims, com el penjament del batlle i de dos regidors de l'ajuntament de Bellpuig el dia 22 de setembre de 1810.

ELS CENT MIL FILLS DE SANT LLUÍS

Acabada la guerra del Francès l'any 1814, el rei Ferran VII es nega a obeir la Constitució de 1812 i, de 1814 a 1820, manen els absolutistes, a qui prenen el poder els liberals, que manaran lluitant contra sublevacions dels absolutistes fins que, al 1823, els país és envaït per un exèrcit europeu, anomenat els cent mil fills de sant Lluís. La creença és que aquest exèrcit es passejà per les Espanyes.

Un cap, Miralles, favorable a l'invasió, amb els seus homes va ocupar alguns pobles de la plana. Un exèrcit constitucional sortit de Lleida el va guanyar i unes 500 persones de Balaguer i Agramunt foren passades per les armes i el cap de dit Miralles fou exposat en un portal de Lleida.

Caldria saber com van afectar als nostres pobles aquestes divisions d'absolutistes, liberals, constitucionals, etc... i com funcionaren les venjances entre ells al llarg d'aquests anys.

UNA GUERRA INTERMINABLE

El segle XIX va viure tres guerres civils i les tres guerres tingueren com a escenari les nostres terres. Eren lluites sense quarter. Durant generacions a les cases hagueren de tenir –legalment o no– armes per defensar-se dels uns o dels altres, o diners per poder pagar les contribucions “de guerra” que els exigia per un costat el govern o, per altra banda, també les guerrilles carlines que recorrien la Plana.

El que sí que quedarà clar al lector, és que ser carlí als nostres pobles era força difícil, perquè, en les tres guerres, els seus afiliats es trobaren sempre en terreny enemic i per tant devia ser força difícil defensar el seu ideari i més quan corria la sang dels seus habitants. Salvant totes les distàncies, crec que es devia viure una situació semblant a la que es viu actualment al País Basc. I per altra banda les correrries de les partides carlines pel Pla, amb els seus cops de mà, em fan venir

MANIOBRAS DE CALAF.

REGIMIENTO DE LANCEROS EN COLUMNA.

Dibuix extret de *La Ilustración*, núm. 523 de 9 de novembre de 1890

a la memòria les correrries de partides de pells roges, defensant el seu territori, al llunyà oest americà. Però amb la mort sempre present.

De la primera guerra carlina, tenim notícia publicada al *Eco de la Razón* el 18 de desembre de 1836, d'un fet. El Coronel Iriarte es trobava a Montblanc quan li arribaren notícies que la columna carlina de Griset havia ocupat l'Espluga Calba. Ràpidament va avançar cap a aquest poble i sorprengué els carlins, va matar 105 homes i quedaren al seu poder molts carlins ferits i tot el seu armament. També va poder alliberar 10 hostatges presoners que eren de Bellpuig i Sant Martí de Maldà.

Una de les maneres de mantenir les partides era la de segrestar alguns dels homes rics o autoritats dels pobles i demanar-ne un rescat. Un cop cobrat, s'alliberava el pres.

De tota manera, com s'explica en el *Manuscrit de Pere Segarra*, "d'primés d'sigle 18 i asta 1840, lo Urgell estabé plé d'lladres. Á Ibars, abien robat entre altres Cases, a cal Rubió i a Casa. La guarida, la tenien i d'nit, á aquellas eres, del Pedrós i Llobera..."

També explica que el 1838 a Ivars hi va venir el general Zurbano. L'informaren que a Cal Geperut hi havien estat allotjats, dies abans, uns carlins i com a represàlia volia cremar la casa i li ho van poder treure del cap.

De totes aquestes guerres n'he extret unes petites notícies, publicades a la premsa governamental, en què es titlla els detinguts, que eren els carlins, de lladres i assassins.

El 15 d'agost de 1848, tenim notícia que hi ha dos columnes carlines (de "trabucaires", els anomenen), les quals recorren tota la plana d'Urgell i se sap que han passat per Vilagrassa, Golmés, Mollerussa...

L'1 de gener de 1850, s'informava de la detenció de Maria Not de Bellpuig, muller del famós lladre Pau Not. També detenen Josep Jovells de Golmés, Bautista Aspar de Fondarella i Francesc Romà de Miralcamp, per complicitat en robatoris i atemptats. Igualment s'informava aquest dia que a Sant Martí de Maldà s'havia detingut Pere Farré (a) Ferre de Vellamut? i Ramon Monfa (a) Coll de Maldà, per estar reclamats per les autoritats polítiques i militars.

El diari *Iberia*, en el seu número d'1 de gener de 1855, explicava els rumors de la mort de Borges i explicava que el dia 1 d'octubre se sabia que havia dormit prop de Balaguer amb 200 homes.

Les tropes del Guerxo de Ratera i dels Tristany, se les havia vistes prop de Vilanova de Bellpuig.

Una columna de constitucionals que hi havia al poble d'Ivars, en una sortida, havien mort quatre facciosos.

Es demanava que tropes de cavalleria s'aquarteressin en pobles del Pla d'Urgell com s'havia fet a la guerra dels Set anys (1833-1840), per poder perseguir l'enemic.

Tenim notícia d'un assalt fet a la diligència que porta el correu fins a Madrid. Es publicava al *Genio de la Libertad* el 10 de novembre de 1848, en una nota datada a Lleida el 24 d'octubre. Aquesta fou assaltada en una nit dos cops. La primera vegada va ser a Bellpuig. L'assaltaren 5 homes armats i només es van endur un paquet. La segona vegada fou al terme de Castellnou de Seana, també per 5 homes. Aleshores s'endugueren el conductor i ajudant, cavalleries i correspondència. Caminaren tres hores de nit fins arribar a una casa-corral deshabitada on es va presentar un comandant que va llegir totes les ordres de les autoritats i algunes cartes de particulars. A les 7 del matí els deixaren marxar i arribaren a Lleida a les 11,30 del matí. L'hora d'arribada eren les 12 de la nit.

El 5 de juliol de 1850 es publicava una història de detencions per un assassinat. Els fets havien estat els següents: El dia 2 d'octubre de 1848 Antoni Farré (a) Negre de Ventall fou detingut per uns lladres –dits també matiners, o sigui

carlins– a la partida del Mur del terme de Verdú. Aquests demanaren un rescat a la família pel seu fill amb aquesta nota: “Negre: el vostre noi es pres. Volem 150 onces i les volem de Ventall a Tàrraga pel camí que passeu. I sortireu el dimecres de set a vuit de la tarda i anireu sol, a cavall. Si no les porteu no veureu mai més al noi. Si dieu alguna cosa a algú us farem el mateix a vos. Si no ens trobeu pel camí us pareu a la porta del raval de Sant Agustí; el diner el volem que el vostre noi ens l’ha promés i si el porteu no li farem cap mal”.

El pare va denunciar el segrest del seu noi i els qui l’havien detingut, que el tenien en una cova amagada del terme Guimerà, el van assassinar.

Acabada la guerra, el cap de la subdivisió de mossos d’esquadra de Sant Martí de Maldà va saber qui eren els assassins i al primer que va detenir el 4 de març de 1850 fou al cap de la banda o grup de carlins, que no era altre que el que en aquells moments era el cap de la policia secreta governamental de Tarragona, Ramon Costa (a) Corona. I el va posar a disposició del jutge de Cervera.

Aquest Costa va tardar uns mesos en “cantar”, però finalment ho va fer. El 27 de juny detenia, a Guimerà, Francesc Roselló (a) el cabaler de cal Cornet, Antoni Monné (a) el Pardalet i Roc Solé (a) Roch del Boté de Tàrraga. Aleshores es va saber que, la carta, l’havia escrita el Pardalet dictada pel Corona. I aquest Pardalet i el Roch del Boté l’havien portat a casa del segrestat. A la nit d’aquest dia es va detenir Antoni Bernat (a) el Gravat de Vallbona de les Monges. A l’endemà 28 de juny es detingué Antoni Huguet de Linyola i sembla ser que no es va trobar Joan Chinchó de Bellpuig.

El Pardalet va explicar tot el que havia passat. Però no tot s’havia acabat. Un mes més tard, el cap dels mossos de Sant Martí entrava a la taverna de Linyola, on es feia una partida de cartes –de cané, diu l’informant– i entre ells detenia Antoni Mas (a) el Tragonet, famós capità d’una banda que va assolar el Segrià, feia uns anys i també relacionat amb la mort del Negre de Ventall.

Un cop detingut, informaven que li preguntaren on tenia amagades les armes i ell digué que en el corral d’una casa. Anaren allí i després de fer veure que les buscava va fugir. Després de desobeir els crits d’alto el foc, fou abatut i mort. En realitat se li aplicà el que s’anomenava la llei de fugues.

M’he allargat en aquest document perquè en aquells moments ja s’havia acabat la guerra (la dels Matiners, que durà de 1846 a 1849), i per aquest motiu se’ls detingué a tots a casa seva o en una taverna. En principi, els acusats no temien res. Però el govern, amb l’estat de setge que s’aplicava a Catalunya, havia decidit fer net i va aplicar la llei de fugues –afusellament– a desenes de caps carlins.

El 16 d’octubre de 1850 es publicava a *El Ancora* que el govern civil va saber que a la vall de Vilanova de l’Aguda s’hi amagaven uns caps carlins que havien tornat de França per tal de tornar a encendre la sublevació. Els mossos d’esquadra els

van sorprendre en una masia i després de combatre dos hores es rendiren. Però quan sortiren de la casa i van veure que eren pocs els homes que els detenien, intentaren escapar i foren morts. Llei de fugues. Els assassinats eren Josep Pousas de 28 anys d'Ivars d'Urgell i un dels caps de la banda del Guerxo de Ratera, Magí Vendrell de 34 anys de Vilagrassa, capità de les tropes de Tristany, Tomàs Farras de 38 anys d'Organyà, Joan Biu de les Borges Blanques, capità de la partida del Coscò i Josep Roig, el masiaire que els havia acollit.

El 28 de febrer de 1873, s'informava que una força de cavalleria de les tropes carlines havien recorregut els pobles del Pla d'Urgell, cobrant la contribució—l'impost revolucionari, en diríem ara— als pobles de Golmés, Mollerussa, Fondarella i Miralcamp. Mentre inutilitzaven l'estació de telègraf de Bellpuig —el que vol dir que l'havien ocupat i també cobrat la contribució— van saber que un tren que conduïa presidiaris custodiat per tropes governamentals anava a passar per l'estació. Hagués estat fàcil atacar-lo, però el deixaren passar.

DELIQUÈNCIA

En *El Ancora* de 4 de desembre de 1852 s'informa per part dels mossos d'esquadra que a Vilanova de Bellpuig s'han requisat dos màquines per fabricar moneda falsa i diversos utensilis.

Evidentment que la fam al territori induïa els seus habitants a actes delictius. El diari *El Ancora* de Barcelona informava el 8 de maig de 1854 que s'havia robat de l'església d'Arbeca tots els seus ornaments d'or i de plata. Aquest fet havia passat el mes d'abril. Dies més tard, el 15 de maig de 1854, *El Ancora* donava a conèixer que Ignasi Fusté (a) Quintana i Pere Vidal (a) Portal havien estat detinguts per haver col·laborat en el robatori.

La nit del 27 de gener era robada l'església de Bellpuig. Es desconeixia qui eren els lladres.

EL PROGRÉS

Probablement el fet més important per la pagesia en la primera meitat del segle XIX fou l'abolició dels "señorios". Els homes de les baronies de Bellpuig i Linyola deixaren en una primera etapa de ser vassalls i en una segona etapa deixaren de pagar delmes i primícies, tant als senyors com als rectors, i es convertiren en ciutadans normals. Aquest fet i la desamortització dels béns de l'església va donar el cop mortal al feudalisme existent encara en ple segle XIX. Aquestes mesures s'aconseguien gràcies a la feina dels progressistes i dels liberals. Aquest fou un dels motius pels quals els habitants dels nostres pobles es posaren al costat del govern en la lluita contra els carlins.

Hi ha un informe publicat a la revista *Fomento* l'any 1852 sobre la situació de

l'agricultura a la província de Lleida en què es presenta els seus habitants com analfabets, sense vies de comunicació i amb un alt índex de criminalitat, tanta, que els rics no s'atreveixen a invertir al país i quan hi fan cap, sempre van protegits. Malgrat tot, la burgesia catalana, buscant or on no n'hi havia, va apostar per construir el Canal d'Urgell i per fer a les nostres terres veritables granges i explotacions agràries, una mena d'arcàdies. Van millorar les vies de comunicació i, el més important per aquesta terra, feren arribar el tren. A poc a poc canviaren els cultius. I els diners començaren a entrar a les cases de la plana. En uns decennis l'Urgell deixà endarrere la seva peculiar pobresa. Era el moment de començar a pensar en d'altres coses. Eixamplar els pobles, enderrocar les muralles, portar-hi l'aigua corrent i l'electricitat i fer-hi escoles per a l'educació dels nens. Projectes que en molts pobles no es feren efectius fins a inicis del segle XX.

EL CATALANISME

En el darrer terç del segle XIX es van introduint a poc a poc les idees de la Renaixença a la nostra terra, que al llarg del segle XIX havien viscut com catalans, però en clau espanyola. A la fi del segle XIX arriben uns aires de catalanisme que ben aviat trobaran un racó en molts dels cors dels habitants de la Plana. Un sentiment que, malgrat els avatars del segle XX, per sempre més mantindrà la flama del catalanisme i l'aspiració d'aconseguir deixar de ser una colònia dins de les Espanyes. I a inicis del XXI, en aquestes estem.

SECADES, PESTES I PLUGES

La sequera es va fer la mestressa durant amplis períodes del segle XIX. Tenim notícia d'uns anys força durs després de la guerra del Francès, anys en què, degut a la misèria, es trobava gent pobra morta de fam –amb herba a les mans– pels camins. Aquest fet motivà que molta gent s'absentés de les viles.

Les guerres també contribuïrien a la pobresa. A inicis de 1839, el poble de Linyola es troba en un estat de misèria per les contribucions a què estava obligat pels dos exèrcits i bona part de la població havia hagut de fugir per poder subsistir. I només es cultivaven les terres al voltant del casc urbà.

Els nostres pobles no progressaren degut al fet que hagueren de mantenir els soldats, pagar les contribucions de guerra exigides, fer front a robatoris i perills... Tots aquests fets feren que la demografia dels pobles no avancés degut als pocs naixements i l'augment de la mortaldat. És amb l'arribada de les aigües del Canal d'Urgell que la població augmenta de manera considerable en aquestes comarques.

Durant la guerra dels Matiners (1846-1849) i anys posteriors la plana va viure una sequera tan forta que les poblacions –seques totes les fonts– es veïen obligades

INUNDACIONES EN CATALUÑA

BALAGUER: DESBORDAMIENTO DEL RIO SEGRE. — (Cróquis de D. Salvador Guixá.)

TÁRREGA: 1. Las calles despus de la inundacion. — 2. Arbol de 60 centímetros de diámetro, doblado por la corriente. — 3. Puente de Vilagrama, destruido por las aguas. — 4. Soldados de Calatrava socorriendo á los vecinos. — 5. Aspecto general de la poblacion. (Cróquis de D. R. Mestre.)

Dibuixos dels efectes de la inundació de Santa Tecla a Balaguer i Tárrega. *La ilustración española y americana*, núm. XXXVII, pág. 581.

a anar a buscar aigua al riu Segre. L'any 1852 l'estany d'Ivars es va assecar totalment i tot el seu perímetre va quedar cobert d'una capa de sal, que fou vigilada pels soldats perquè cap habitant del pobles del costat en pogués agafar.

Pestes. La febre groga, el còlera i altres malalties castigaren durament la nostra terra, però probablement les malalties que van decebre més els comarcans foren les causades per l'arribada de l'aigua del Canal d'Urgell el 1864. Com que els pagesos no sabien regar, l'aigua quedava empantanada i al seu voltant es formaven grans eixams de mosquits que transmetien les febres. La mortaldat fou general a tots els pobles del Pla durant els anys en què tardaren en trobar-hi una solució.

Apart de les guerres, tota la Plana es va haver d'enfrontar a una calamitat com el diluvi de Santa Tecla, el 23 de setembre de 1874, que va inundar les comarques del Pla, tot provocant centenars de morts. Un fet insòlit, que probablement no es torni a repetir més.

Al mes de juliol de 1888 informava el diari *Dinastia* que en una nit de diumenge va caure una gran tempesta de pedra acompanyada d'un huracà que no tan sols va destruir les collites de vi i d'olives, sinó que s'emportà els pallers a grans distàncies. Els pobles més afectats eren Golmés, Castellnou de Seana, Ivars d'Urgell, La Fuliola i el Tarrós.

BELLPUIG AL DIARI *LA CONVICCIÓN*.

Era un diari tradicional, monàrquic, defensor del tradicionalisme. Hi he trobat, en *La Convicción* de 1871, quatre cròniques enviades des de Bellpuig, la primera de B.M., dos de O y O i la darrera d'O.

Són uns articles que donen la raó a les opinions que expressa sobre la religiositat de Bellpuig, Pere Segarra d'Ivars.

Els reproduïxo tot seguit.

Bellpuig 3 de enero.

En esta se han repartido muchos ejemplares de una hoja suelta que tiene por epigrafe: «Castre paraules als electors de Bellpuig», en cuyo escrito se proponen algunos sujetos para ser votados en las próximas elecciones municipales.

La candidatura que se recomienda, aunque se podría calificar de abigarrada, no obstante ha merecido los plácemes de todas las personas honradas de esta villa; pues en todos los sujetos que la componen se les reconoce convicciones íntimas, se ve que en ellos no hay intenciones aviesas ni torcidas, y que sabrán sacrificarse en aras del bien comun, como así se promete en dicho escrito.

Se promete «conservar las antiguas tradiciones y buenos usos de esta poblacion:» por desgracia plantas exóticas y retoños degenerados de esta villa la han puesto de tal manera que sería conocida por nuestros padres, si de la tumba salieran. Así como en España lo extranjero acaba de invadir y suplantar á todo lo nacional; así tambien hay poblaciones que el elemento forastero acaba de ahogar las tradiciones y costumbres patrias y locales.

Si el gobierno, á causa de los actuales acontecimientos políticos, no difiere las elecciones municipales, estamos seguros que en esta tendremos un ayuntamiento que sabrá cumplir con las anteriores promesas.

En todas partes debemos hacer todos los esfuerzos posibles para que los ayuntamientos sean de nuestro partido ó al menos personas imparciales y sensatas. Es necesario reunir el verdadero espíritu nacional; es necesario salir del marasmo y apatía en que muchos han caído; es necesario hacer sacrificios; si de veras deseamos el triunfo de las buenas ideas y de la justicia. Nuestros adversarios nos han puesto las armas en la mano al concedernos el sufragio univocal; valgámonos de él y ellos serán derrotados en todas partes. Sean nuestros los municipios y nos será el gobierno de la nacion.—B. M.

Publicat del 7 de gener de 1871

LA CONVICCION.

4139

CORRESPONDENCIAS PARTICULARES DE «LA CONVICCION»

Bellpuig 20 de febrero.

Ayer se celebró en esta villa una reunion de fervorosos católico-monárquicos para tratar de constituir por de pronto un comité auxiliar de la Junta local carlista en las elecciones para diputados á Cortes y compromisarios para senadores que dentro poco se han de efectuar. A un simple aviso que se pasó á los interesados acudió con puntualidad al local designado para ella una escogida concurrencia de propietarios de todas categorías que con admirable orden y docilidad escuchó la franca y sencilla voz del que podría llamarse el iniciador, quien dijo en sustancia: «Que acercándose las elecciones, es del caso apercibirse á trabajar para triunfar en ellas. Ya en las pasadas de diputados provinciales, gracias á la activa cooperacion de todos, obtuvimos un triunfo brillante; mas brillante, si cabe, podemos esperarle en las próximas, si somos constantes y si con decision queremos luchar.» Estas breves palabras fueron aplaudidas unánimemente y todos se comprometieron á hacerlo así. En seguida se procedió al nombramiento de siete individuos que constituyesen el comité, resultando elegidos don José Capdevila y Tarrera, y don Ramon Mata y Harenca, de la Junta carlista; don Francisco Saladrigas, don José Mata, don Pablo Beltran, don Estanislao Soler y don Ramon Farran, secretario; quedando instalado el comité como provisional en el salon que generosamente franquea el entusiasta don Pablo Beltrán.

Ahora bien: ¿va todo á pedir de boca, como hasta la saciedad todos los dias repiten los liberales? ¿Se opera ó no una saludable reaccion en nuestra infortunada patria? Esto último desde tiempo acá vienen Vds. proclamando en su apreciable periódico, y si lo niegan los de la situacion, es porque así les conviene; pero hablen por nosotros los hechos y déjenlos confundidos. Vean nuestros adversarios cómo se conducen estos honrados propietarios, en su mayor parte jóvenes padres de familia, quienes no habiendo salido jamás de sus conchas, como vulgarmente se dice, no cuidándose de otra cosa que de su trabajo diario y gobierno de sus casas, lo grave de las circunstancias actuales los obliga á salir del retraimiento y á combatir enérgica pero legalmente á la situacion... y juzguen. Dios bendiga una determinacion que tan abundantes frutos promete y que no hubieran tomado los católicos de Bellpuig á no ver en peligro inestimables intereses morales y materiales.—O. y O.

Publicat del 21 de febrer de 1871

Bellpuig 19 de mayo.

Después de una noche trascendida lloviendo copiosamente, amaneció ayer sereno, favoreciendo el día la inmensa concurrencia de los pueblos circunvecinos que á bandadas acuden á crismar los pequeñuelos. Trescientos carroajes forasteros se llegaron á contar por algun curioso, que los hay en todas partes, en nuestras calles y afueras de la poblacion. Nueve horas estuvo su Ilustrísima administrando la crismacion á los de la comarca, y todavía no se concluyeron. Pero nadie ha quedado desairado: hoy se ha continuado la confirmacion de *proprios y extraños*, empleándose en ese sagrado acto unas tres horas, es decir, hasta cerca las doce, en cuya hora se ha comenzado á arreglar la procesion de despido, concurriendo á la estacion la poblacion en masa, repitiéndose de vez en cuando las acostumbradas tocatas de música y aclamaciones: expresion del afecto que hácia la religion y sus sagrados maestros abriga en su pecho este católico pueblo.

En fin, cábenos la satisfaccion de decir que en todo ha reinado el mayor orden, armonia y cordialidad á la par que entusiasmo, pudiendo asegurar que tanto su Ilustrísima, como el muy ilustre Vicario capitular están plenamente satisfechos del comportamiento de los habitantes de esta villa, en el recibimiento, durante su corta permanencia, y sobre todo en nuestra tierna despedida, de la cual conservarán siempre un grato recuerdo en honor de los hijos de Bellpuig.—
O. y O.

Publicat del 24 de maig de 1871

Bellpuig 19 de junio.

Las funciones que durante un mes se han celebrado en esta villa son una prueba de que ella ha echado de sí el marasmo y apatía que por mucho tiempo la habian dominado.

El modo brillante y entusiasmo con que se obsequió al señor Obispo de Vich durante su permanencia entre nosotros; la fiesta espléndida con que se dió gracias al Santo Cristo por habernos dispensado el beneficio de la lluvia; las iluminaciones de los barrios cuyos habitantes á compenencia han celebrado la festividad del *Corpus* y su octava, y por remate la celebracion del aniversario 28° de la exaltacion de Pio IX al trono pontificio, todo ha formado una cadena no interrumpida de ovaciones y fiestas como pocas veces se hayan presenciado en esta poblacion.

Los dias 17 y 18 han sido los destinados para celebrar el fausto acontecimiento que ha llenado de entusiasmo el corazón de todos los verdaderos católicos, y los habitantes de esta villa que con razon se precian de serlo, no han querido quedarse rezagados á los de todo el mundo, en demostrar el filial amor que á Pio IX profesan. Durante estos dias de expansion religiosa se han acallado enteramente las pasiones políticas, no manifestándose mas que los sentimientos nobles y piadosos. Pocos, muy pocos han dejado de tomar parte entre nosotros en la general ovacion; y estos pocos han tenido que devorar en su interior la rabietta que han sufrido al ver las demostraciones de júbilo y piedad que á porfia han manifestado las personas católicas y honradas de esta poblacion.

Describir por estenso las funciones religiosas que nos ocupan, seria un trabajo impropio y por demás prolijo. Las calles todas estaban adornadas de verde follaje y corpulentos árboles; altares improvisados y alusivos á la festividad se alejaban á cada paso; y las luces de colores junto con los fuegos artificiales que por la noche se dispararon formaban el mas agradable y fantástico panorama. Comparsas de ternas niñas recorrian la poblacion al compás de la música, y con sus inocentes danzas y versos que recitaban, contribuyeron no poco á animar la funcion.

Esta sobre todo ha sido espléndida en la iglesia. Adornada de un modo sencillo, pero elegante formaba un agradable golpe de vista. En el sermón del Oficio el joven orador sagrado ha sabido desarrollar bella y profundamente las glorias del pontificado y en particular del Pontífice actual. El clero, el municipio en su mayor parte, y un innumerable concurso de fieles han asistido devotamente á las funciones religiosas, sin que haya sido un obstáculo el estar en medio de las siegas como estamos.

Si las devotas demostraciones de que nos ocupamos son el termómetro de la piedad y catolicismo de un pueblo, esta villa puede vanagloriarse de que en la inmensa mayoría de sus habitantes está muy alto el espíritu religioso.—O.

Publicat del 12 de juny de 1871